

УДК 330.341.1:334.7

DOI <https://doi.org/10.32782/tnv-pub.2024.1.4>

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ ТЕХНОПАРКУ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Грабовенко Н. В. – доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри менеджменту та публічного управління факультету соціально-гуманітарних технологій, спорту та реабілітації Державного податкового університету
ORCID: 0000-0001-8896-1292

Колосов О. О. – аспірант кафедри менеджменту та публічного управління факультету соціально-гуманітарних технологій, спорту та реабілітації Державного податкового університету, головний консультант сектору законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності та судоустрою відділу з питань національної безпеки та правопорядку Дослідницької служби Верховної Ради України
ORCID: 0009-0004-5071-1879

У статті досліджено визначення поняття технологічного парку в Україні та світі. Висвітлено поняття технологічного парку в українській науковій думці, проаналізовано світовий досвід щодо визначення поняття технологічного парку, визначено характеристики технологічного парку, проаналізовано проблематику визначення технопарку в Україні як суб'єкта інноваційної діяльності. Зокрема, розглянуто визначення поняття технологічного парку запропоновані Міжнародною асоціацією наукових парків та областей інновацій, Загальним директором XIII Європейської комісії, Організацією Об'єднаних Націй з промислового розвитку (ЮНІДО), Конференцією Організації Об'єднаних Націй з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД), Світовим банком (СБ), Асоціацією наукових парків Сполученого Королівства (UKSPA), Американською Асоціацією університетських дослідницьких парків, Промисловою асоціацією інкубаторів і наукових парків Швеції, Іспанською асоціацією наукових і технологічних парків тощо. Також увага приділена законодавчому визначенню поняття технологічного парку відповідно до Закону України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» № 991-ХІV від 16 липня 1999 року, а також визначенню технопарку як форми інноваційного підприємства згідно Закону України «Про інноваційну діяльність» № 40-IV від 04 липня 2002 року (надалі – Закон про інновації). На підставі аналізу наведених у статті визначень поняття технологічного парку виокремлено його характеристики. Надано пропозиції щодо узгодження в українському законодавстві питання визначення технологічного парку та його ролі як форми інноваційного підприємства. Також приділена увага питанню доцільності щодо встановлення Законом про інновації для технопарків межі більше 70 відсотків обсягу його продукції (у грошовому вимірі) за звітний податковий період, що мають складати інноваційні продукти і (або) інноваційна продукція, для визначення технопарку інноваційним підприємством.

Ключові слова: технологічний парк, інновація, комерціалізація, технології, університет.

Hrabovenko N. V., Kolosov O. O. Topical issues of defining the concept of a technopark in Ukraine and in the world

The article examines the definition of the concept of a technology park in Ukraine and in the world. The article highlights the concept of a technology park in the Ukrainian scientific thought, analyses the world experience in defining the concept of a technology park, defines the characteristics of a technology park, analyses the problems of defining a technology park in Ukraine as a subject of innovation activity. In particular, the definitions of the concept of technology park proposed by the International Association of Science Parks and Areas of Innovation, Directorate-General XIII of the European Commission, the United Nations Industrial Development Organization (UNIDO), the United Nations Conference on Trade and Development

(UNCTAD), the World Bank (WB), the United Kingdom Science Park Association (UKSPA), the American Association of University Research Parks, the Swedish Incubators and Science Parks, the Association of Science and Technology Parks of Spain, etc are considered. Attention is also paid to the legislative definition of the concept of a technology park under the Law of Ukraine «On the Special Regime of Innovative Activities of Technology Parks» No. 991-XIV dated 16 July 1999, and to the definition of a technology park as a form of an innovative enterprise under the Law of Ukraine «On Innovative Activities» No. 40-IV dated 04 July 2002 (hereinafter – the Law on Innovations). Based on the analysis of the definitions of the concept of a technology park given in the article, its characteristics are highlighted. Proposals are made to harmonize the definition of a technology park and its role as a form of innovative enterprise in Ukrainian legislation. Attention is also paid to the issue of the expediency of establishing for technology parks a limit of more than 70 percent of the volume of its products (in monetary terms) for the reporting tax period which must be innovative products and (or) innovative services in order to define a technology park as an innovative enterprise.

Key words: technology park, innovation, commercialisation, technologies, university.

Постановка проблеми. У сучасному світі наука та науково-технічний потенціал є одним із ключових чинників економічного і соціального розвитку, а також джерелом забезпечення конкурентоспроможності держави у контексті змагань ринкових економік світу. Забезпечення високого рівня розвитку науки сприяє посиленню національної безпеки держави, що вкрай важливо беручи до уваги безпекові виклики сьогодення.

Спираючись на практику і досвід економічно розвинених країн, цілком виправдано вважати технологічні парки (наукові парки, дослідницькі парки, технополіси тощо) ефективним інструментом досягнення високого наукового розвитку та економічного зростання. Важливо усвідомлювати, що у сучасному глобалізованому світі економіка не може бути відокремленою від науки, а наука у свою чергу має бути інтегрована у промислово-виробничі процеси.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Серед вітчизняних науковців питанням і проблематиці діяльності технологічних парків приділили увагу І. Антипов, А. Гальчинський, В. Гець, О. Дорошко, І. Каленюк, О. Коваленко, А. Любич, О. Мазур, Ю. Макогон, С. Ревуцький, І. Уханова, О. Чмир та інші. Становленню та розвитку технологічних парків присвятили свої праці такі зарубіжні вчені як: А. Андерсон, Д. Гібсон, В. Оуен (США); І. Дальтон (Великобританія); Г. Лакруа (Франція); Е. Штандт (Німеччина); Г. Верліет (Бельгія); Ш. Тацуно, К. Мотокаши, Н. Фукугава (Японія).

Мета дослідження полягає у дослідженні визначення поняття технологічного парку в Україні та світі, а саме, як його трактують Міжнародна асоціація наукових парків та областей інновацій, Загальний директорат XIII Європейської комісії, Організація Об'єднаних Націй з промислового розвитку (ЮНІДО), Конференція Організації Об'єднаних Націй з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД), Світовий банк (СБ), Асоціація наукових парків Сполученого Королівства (UKSPA), Американська Асоціація університетських дослідницьких парків, Промислова асоціація інкубаторів і наукових парків Швеції, Іспанська асоціація наукових і технологічних парків тощо.

Завданнями дослідження є: висвітлити поняття технологічного парку в українській науковій думці; проаналізувати світовий досвід щодо визначення поняття технологічного парку; визначити характеристики технологічного парку; проаналізувати проблематику визначення технопарку в Україні як суб'єкта інноваційної діяльності.

Виклад основного матеріалу. Створення технологічних парків (надалі по тексту – «технопарки») з метою продукування інновацій шляхом трансформації

наукових ідей у наукоємну продукцію та підтримки інноваційної кооперації між учасниками технопарку набуло широкої популярності у світі. Важливо зазначити, що технопарки мають різні назви у світі: дослідницький парк, науково-технологічний парк, інноваційний бізнес-центр, інноваційний парк, техно-місто, технополіс (англ. «technopole», «technopolis») та інноваційно-технологічний центр [1, ст. 14].

Термін «науковий парк» використовується поряд з термінами «дослідницький парк», «технологічний парк», «бізнес-парк», «інноваційний центр», «технологічний та бізнес-інкубатор». Дані терміни використовуються або взаємозамінно, або розрізняються відповідно до характеристик типу розвитку. У США використовують назву «дослідницький парк», у Великобританії – «науковий парк», в Іспанії – «технологічний парк» [2]. Отже, беручи до уваги відмінності у підходах до визначення поняття технопарку у світі, по тексту цієї статті використовуються різні терміни для таких парків.

Вперше поняття «технопарк» з'явилося у 1951 році, коли технологічним парком було названо інноваційний об'єкт у США (штат Каліфорнія, містечко Пало-Альто), де розташований Стенфордський університет [3, ст. 7]. В Європі процес розвитку технопарків відбувався впродовж двадцяти років. Так, наприкінці 1960-х років такі університети як Кренфілд і Кембридж (Великобританія) розпочали діяльність в цьому напрямку. Хоча зростання і вплив парків у перші роки були слабкими, у 1980-х роках британський уряд звернувся до університетів з проханням бути більш орієнтованими та наближеними до індустрії, що призвело до розвитку другої хвилі технопарків. Більше половини університетів Великобританії станом на 1990-ті роки (час активного зростання) вже мали певні угоди або співпрацювали з науковими парками. У 1970-х роках створено Софію-Антиполіс (Франція), а перші парки в Італії та Німеччині з'явилися на початку 1980-х років, зокрема, науковий парк AREA у Трієсті та технологічний парк у Гейдельберзі [4, ст. 142].

У 2015 році нараховувалось існування понад 400 наукових парків у світі, тоді як у звіті Європейського Союзу (ЄС) за 2013 рік було підраховано, що в країнах-членах ЄС налічувалось 366 науково-технологічних парків [5, ст. 17]. Відповідно рішень Європейської Комісії, до тенденцій, що сприяли створенню та зростанню науково-технологічних парків, належать:

- швидке зростання сектору інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), починаючи з невеликих апаратних компаній, що використовували нові покоління мікропроцесорів, з наступним бурхливим розвитком діяльності з розробки програмного забезпечення, Інтернету та веб-технологій, мобільних та бездротових технологій, комп'ютерних ігор, цифрових медіа тощо;

- подібна тенденція виникла в біотехнологіях та інших галузях науки про життя. Починаючи з 1990-х років, ринки венчурного капіталу неухильно зростали і розширювалися та були зацікавлені в інвестуванні у науки про життя;

- усвідомлення політиками того, що науково-технологічні парки створюють більше робочих місць, ніж інші форми розвитку комерційної нерухомості, а також, що робочі місця мають вищу додану вартість, зумовило важливість підтримки науково-технологічних парків з боку державного сектору [6, ст. 6].

Історія становлення технопарків в Україні бере свій початок у 1990-х роках. У 1996 році з метою створення та широкого застосування конкурентоспроможних на світовому ринку нових технологій та наукоємної продукції, інформаційних систем, посилення впливу інноваційних факторів на структурну перебудову економіки було підписано Розпорядження Президента України «Питання створення

технопарків та інноваційних структур інших типів» №17/96-рп від 23 січня 1996 року [7]. У 1997 році було прийнято Закон України «Про спеціальну економічну зону «Яворів» № 402-XIV від 15 січня 1999 році [8], відповідно до перших трьох редакцій якого було визначено, що спеціальна економічна зона «Яворів» поєднувала в собі функції комплексної виробничої зони, вільної митної зони та технопарку.

У 1999 році було ухвалено Закон України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» № 991-XIV від 16 липня 1999 р. (далі – Закон про технопарки). Відповідно до Закону про технопарки (у редакції від 05 грудня 2012 року) технопарк визначається як юридична особа або група юридичних осіб (учасники технологічного парку), що діють відповідно до договору про спільну діяльність без створення юридичної особи та без об'єднання вкладів з метою створення організаційних засад виконання проектів технологічних парків з виробничого впровадження наукоємних розробок, високих технологій та забезпечення промислового випуску конкурентоспроможної на світовому ринку продукції [9]. Так, згідно даного Закону в Україні створено 16 технопарків: «Напівпровідникові технології і матеріали, оптоелектроніка та сенсорна техніка», «Інститут електрозварювання імені Є.О. Патона», «Інститут монокристалів», «Вуглемаш», «Інститут технічної теплофізики», «Київська політехніка», «Інтелектуальні інформаційні технології», «Укрінфотех», «Агротехнопарк», «Еко-Україна», «Наукові і навчальні прилади», «Текстиль», «Ресурси Донбасу», «Український мікробіологічний центр синтезу та новітніх технологій» (УМБЦЕНТ), «Яворів», «Машинобудівні технології».

Не зважаючи на довготривалий період розвитку технопарків як в Україні, так і у світі, станом на сьогоднішній день питання визначення поняття технопарку є предметом наукових дискусій і потребує додаткових досліджень у контексті міжнародного досвіду з метою кращого розуміння сутності технопарків та мети їх створення. Цікавими є думки і підходи українських вчених щодо визначення поняття технопарку. Так, І. Уханова пропонує наступне визначення технопарку: «неформальна організаційно-економічна структура, що об'єднує вузи й організації, що здійснюють науково-дослідну, дослідно-конструкторську і виробничу діяльність, з метою прискорення просування розроблених ними товарів і послуг з інноваційного циклу від створення до комерціалізації» [3, ст. 13].

А. Любич характеризує технопарк як «заплановані, спроектовані та організовані підрозділи, що мають повністю обладнаний простір з точки зору інфраструктури та інших форм надання допомоги та підтримки» [10, ст. 14]. М. Лошак, В. Кавецький зазначають, що технопарками в Україні є «добровільні об'єднання, які спеціалізуються на науковій, науковотехнічній та підприємницькій діяльності, які представляють інноваційні структури у вигляді груп юридичних осіб, що діють на підставі угоди про спільну діяльність» [11, ст. 2560].

Міжнародна асоціація наукових парків та областей інновацій надає наступне визначення науковим паркам: «Науковий парк – це організація, яка керується спеціалізованими професіоналами, основна мета яких полягає у збільшенні добробуту своєї громади, шляхом просування культури інновацій та конкурентоздатності асоційованого бізнесу та наукових установ. Задля досягнення таких цілей, науковий парк: стимулює і керує потоком знань та технологій між університетами, науково-дослідними інститутами, компаніями і ринками; сприяє створенню та зростанню інноваційних компаній за допомогою інкубаційних процесів та процесів виділення нових компаній (англ. spin-off processes); і надає інші послуги з доданою вартістю разом з високоякісним простором та обладнанням» [12].

Загальний директорат XIII Європейської комісії надає наступне визначення: «науковий парк, як правило, представляє собою територію, на якій реалізується проєкт розвитку і яка: – знаходиться неподалік від одного або кількох вузів або науково дослідних центрів (або підтримує робочі контакти з ними); – має умови, сприятливі для організації нових наукомістких фірм та їх подальшого розвитку; – активно сприяє передачі технологій з науково-дослідних інститутів у фірми і організації, розташовані на території наукового парку або в найближчому оточенні» [3, ст. 11]. Відповідно до визначення ЮНЕСКО йдеться про те, що науково-технологічний парк – це «комплекс економічного та технологічного розвитку, метою якого є розвиток та сприяння застосуванню високих технологій у промисловості» [13, ст. 159].

Організація Об'єднаних Націй з промислового розвитку (ЮНІДО) разом з Конференцією Організації Об'єднаних Націй з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД), Світовим банком (СБ) визначають науково-технологічні парки як «об'єкти, які підтримують і заохочують технологічний розвиток, у тому числі шляхом проведення досліджень і залучення технологічних компаній, з метою сприяння інноваціям та наукомісткій економіці, забезпечуючи середовище та екосистему, сприятливі для інновацій, наукомісткої роботи та науково-дослідної діяльності». Науково-технологічні парки сприяють обміну знаннями, передачі технологій, розвитку підприємництва, ринковим інноваціям та залученню інвестицій шляхом зміцнення зв'язків між академічними установами, промисловими компаніями та фінансовими партнерами [5, ст. 16].

Відповідно до Асоціації наукових парків Сполученого Королівства (UKSPA) «науковий парк – це ініціатива щодо підтримки бізнесу та передачі технологій, яка:

а) заохочує та підтримує створення та інкубацію інноваційного, швидкозростаючого та заснованого на знаннях бізнесу;

б) створює умови за яких великі та міжнародні компанії можуть розвивати специфічну та тісну взаємодію з конкретним центром створення знань для їх взаємної вигоди;

в) має офіційні та оперативні зв'язки з центрами створення знань, такими як університети, вищі навчальні заклади та дослідницькі організації» [14, ст. 54].

Американська Асоціація університетських дослідницьких парків (надалі – Американська асоціація) пропонує наступне визначення університетських дослідницьких парків: «Університетські дослідницькі парки є фізичними середовищами, які можуть генерувати, залучати та утримувати науково-технічні компанії та талановитих фахівців у співпраці із дослідницькими інститутами-спонсорами, до яких належать університети, а також державні, приватні та федеральні дослідницькі лабораторії. Дослідницькі парки забезпечують потік ідей між генераторами інновацій, такими як університети, федеральні лабораторії та некомерційні науково-дослідні установи і компанії, розташовані як на території дослідницького парку, так і в прилеглих регіонах» [15]. Також, Американська асоціація визначає університетський дослідницький парк як «підприємство, засноване на власності, яке має такі ознаки:

– генеральний план власності, розроблений для проведення досліджень та комерціалізації;

– партнерство принаймні з одним університетом або іншою дослідницькою установою;

– сприяння створенню та розвитку нових компаній;

- переведення технологій з лабораторії на ринок;
- зосередженість на технологічному економічному розвитку» [16, ст. 6].

Промислова асоціація інкубаторів і наукових парків Швеції визначає наукові парки як «стимулюючі та розвиваючі середовища, які пропонують інфраструктуру, мережі та розвиток бізнесу наукомістким зростаючим компаніям» [17]. Іспанська асоціація наукових і технологічних парків визначає науковий та технологічний парк як «проект, зазвичай пов'язаний із фізичним простором, з наступними характеристиками:

- формальні та оперативні відносини з університетами, дослідницькими центрами та вищими навчальними закладами;
- спрямований на заохочення створення та зростання компаній, заснованих на знаннях, та інших організацій, що належать до сфери послуг, які зазвичай створюються в самому парку і мають високу додану вартість;
- стабільний орган управління, який сприяє передачі технологій та інноваціям між компаніями і організаціями, що використовують парк» [18]. Відповідно до польського законодавства технологічний парк визначається як комплекс відокремленої нерухомості з технічною інфраструктурою, що створений для передачі знань і технологій між науковими підрозділами та підприємцями, де підприємцям пропонуються сучасні технологічні послуги у сфері консультування щодо: створення та розвитку підприємств; передачі технологій та перетворення досліджень і розробок у технологічні інновації, а також створення сприятливих умов для ведення бізнесу шляхом надання в користування на договірних засадах нерухомості та технічної інфраструктури [19, ст. 26].

На підставі аналізу наведених у статті визначень поняття технопарку (науково-технологічного, наукового парку тощо), можна виокремити такі його характеристики:

- зв'язок з університетами, науково-дослідними установами та підприємствами;
- передача та обмін знаннями і технологіями між учасниками технопарку;
- випуск та комерціалізація наукоємних товарів і послуг;
- продукування інновацій та розвиток культури інновацій;
- сприяння створенню та розвитку наукомістких компаній.

Окремо варто зосередити увагу на визначенні технопарку як суб'єкта інноваційної діяльності. В Україні технопарк визначається формою інноваційного підприємства відповідно до Закону України «Про інноваційну діяльність» № 40-IV від 04 липня 2002 року у редакції від 31 березня 2023 року (надалі – Закон про інновації) [20]. Зокрема, відповідно до ч. 1 ст. 1 Закону про інновації визначено, що інноваційне підприємство (інноваційний центр, технопарк, технополіс, інноваційний бізнес-інкубатор тощо) – підприємство (об'єднання підприємств), що розробляє, виробляє і реалізує інноваційні продукти і (або) продукцію чи послуги, обсяг яких у грошовому вимірі перевищує 70 відсотків його загального обсягу продукції і (або) послуг. Інноваційним підприємством визнається підприємство (об'єднання підприємств) будь-якої форми власності, якщо більше ніж 70 відсотків обсягу його продукції (у грошовому вимірі) за звітний податковий період є інноваційні продукти і (або) інноваційна продукція. Інноваційне підприємство може функціонувати у вигляді інноваційного центру, бізнес-інкубатора, технополісу, технопарку тощо (частина 1, 2 статті 16 Закону про інновації). Таким чином, згідно положень даного Закону технопарк є суб'єктом інноваційної діяльності.

Проте в Законі про технопарки відсутні положення, якими передбачалося б визначення технопарку як форми інноваційного підприємства. Окрім того, Законом про інновації передбачено вимогу щодо обсягу інноваційних продуктів та (або) продукції чи послуг, що повинні бути реалізовані технопарком для його визначення як форми інноваційного підприємства.

Отже, на думку авторів, важливим є узгодження в українському законодавстві питання визначення технопарку та його ролі як форми інноваційного підприємства, зокрема, шляхом внесення відповідних змін до Закону про технопарки, забезпечивши узгодження положень обох нормативно-правових актів. Також, виникає питання доцільності встановлення для технопарків межі більше 70 відсотків обсягу його продукції (у грошовому вимірі) за звітний податковий період, що мають складати інноваційні продукти і (або) інноваційна продукція, для визначення його інноваційним підприємством. Оскільки такий обсяг може різнитися від одного податкового періоду до іншого, що не впливає на сутність та зміст інноваційної діяльності технопарку.

Висновки. Проблематика визначення поняття технопарку станом на сьогоднішній день залишається актуальною в Україні та світі. Виокремлено характерні риси технопарку на основі розглянутих у статті визначень: 1) зв'язок з університетами, науково-дослідними установами та підприємствами; 2) передача та обмін знаннями і технологіями між учасниками технопарку; 3) випуск та комерціалізація наукоємних товарів і послуг; 4) продукування інновацій та розвиток культури інновацій; 5) сприяння створенню та розвитку наукоємних компаній.

Також у статті порушено питання визначення технопарку як суб'єкта інноваційної діяльності. В Законі України про інновації технопарк визначено як форму інноваційного підприємства. Отже, технопарк, згідно положень даного Закону, є суб'єктом інноваційної діяльності. Відповідно важливим є узгодження в українському законодавстві питання визначення технопарку та його ролі як форми інноваційного підприємства, зокрема, шляхом внесення відповідних змін до Закону про технопарки, що забезпечить узгодження положень двох нормативно-правових актів.

Також, виникає питання доцільності щодо встановлення Законом про інновації для технопарків межі більше 70 відсотків обсягу його продукції (у грошовому вимірі) за звітний податковий період, що мають складати інноваційні продукти і (або) інноваційна продукція, для визначення технопарку інноваційним підприємством. Така позиція є суперечливою, оскільки обсяг (у грошовому вимірі) інноваційних продуктів та/або інноваційної продукції технопарку може різнитися від одного податкового періоду до іншого, що не впливає на сутність та зміст інноваційної діяльності технопарку. Дане питання потребує подальшого дослідження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. ESCAP, Establishing science and technology parks: A reference guidebook for policymakers in Asia and the Pacific. 2019. URL: https://www.unescap.org/sites/default/files/Guidebook_Final_0.pdf (дата звернення: 08.12.2023)
2. Nahm K.B. The Evolution of Science Parks and Metropolitan Development. *International Journal of Urban Sciences*. 2000. vol. 4, № 1. P. 81-95. URL: https://www.researchgate.net/publication/232828754_The_Evolution_of_Science_Parks_and_Metropolitan_Development (дата звернення: 08.12.2023)
3. Уханова І.О. Розвиток та функціонування технопарків: світовий досвід та специфіка в Україні : монографія. Одеса : Атлант, 2012. 131 с.
4. Vilà, P.C., & Pagès, J.L. Science and technology parks: creating new environments favourable to innovation. *Strategies for innovation – paradigmes*. 2008. № 0. P. 141-149.

URL: <https://www.raco.cat/index.php/Paradigmes/article/download/226082/307655> (дата звернення: 14.12.2023)

5. A New Generation of Science and Technology Parks: UNIDO's strategic approach to fostering innovation and technology for Inclusive and Sustainable Industrial Development. 2021. URL: <https://hub.unido.org/node/11796> (дата звернення: 15.12.2023)

6. Economic and Social Commission for Western Asia: Science and Technology Parks: Global Outlook with a Focus on the Arab Region, United Nations. 2018. URL: https://archive.unescwa.org/sites/www.unescwa.org/files/page_attachments/science_and_technology_parks-global_outlook_with_a_focus_on_the_arab_region.pdf (дата звернення: 15.12.2023)

7. Питання створення технопарків та інноваційних структур інших типів : Розпорядження Президента України від 23 січня 1996 року №17/96-рп / Президент України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/17/96-%D1%80%D0%BF#Text> (дата звернення: 17.12.2023)

8. Про спеціальну економічну зону «Яворів» : Закон України від 15 січня 1999 року № 402-XIV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/402-14#Text> (дата звернення: 20.12.2023)

9. Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків : Закон України від 16 липня 1999 року № 991-XIV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991-14#Text> (дата звернення: 22.12.2023)

10. Любич А.М. Оцінка технологічних парків: Правовий аспект та їх роль у національній інноваційній системі. *Право та інновації*. 2018. № 4 (24). С. 14-19. URL: <https://openarchive.nure.ua/server/api/core/bitstreams/9b9c0071-4b30-49f9-b611-9b69f0ac0bef/content> (дата звернення: 24.12.2023)

11. Лошак М.В., Кавецький В.В. Технопарки в Україні та динаміка їх розвитку. Матеріали XLVIII науково-технічної конференції підрозділів Вінницького національного технічного університету (HTКП ВНТУ 2019) : збірник доповідей. Вінниця : ВНТУ, 2019. С. 2560-2563. URL: https://conferences.vntu.edu.ua/public/files/1/fm_2019_netpub.pdf (дата звернення: 24.12.2023)

12. Definitions. International Association of Science Parks and Areas of Innovation : веб-сайт. URL: <https://www.iasp.ws/our-industry/definitions> (дата звернення: 26.12.2023)

13. Almeida, A., Afonso, Ó., Silva, M.R. Panacea or Illusion: An Empirical Analysis of European Science Parks in the Case of Follower Regions. *Journal of Innovation Economics & Management*. 2020. vol. 31, № 1. P. 155-194 URL: https://www.cairn.info/load_pdf.php?ID_ARTICLE=JIE_PR1_0060&download=1 (дата звернення: 27.12.2023)

14. Regional Research Intensive Clusters and Science Parks. European Commission. Brussels, 2007. URL: https://irp-cdn.multiscreensite.com/bcb8bbe3/files/uploaded/doc_2990.pdf (дата звернення: 03.01.2024)

15. What is a Research Park / Innovation District? Association of University Research Parks : веб-сайт. URL: <https://www.aurp.net/what-is-a-research-park> (дата звернення: 10.01.2024)

16. AURP. Driving Regional Innovation and Growth: Results from the 2012 Survey of North American University Research Park. Battelle Technology Partnership Practice. 2013. URL: https://aurp.memberclicks.net/assets/documents/aurp_batellereportv2.pdf (дата звернення: 10.01.2024)

17. SISP. Kalmar Science Park : веб-сайт. URL: <https://kalmarsciencepark.se/om-kalmar-science-park/sisp/?lang=en> (дата звернення: 11.01.2024)

18. Definition of Science and Technology Park. Asociación de Parques Científicos y Tecnológicos de España : веб-сайт. URL: <https://www.apte.org/en/definition-of-science-technology-park> (дата звернення: 12.01.2024)

19. Staszaków M., Puślecki Ł., Trapczyński P. Development of Science and Technology Parks in Poland: Opportunities for New Modes of Cooperation in the Biopharmaceutical Industry. *Managing Global Transitions*. 2017. vol. 15 №1. P. 23-41. DOI: 10.26493/1854-6935.15.23-41

20. Про інноваційну діяльність : Закон України від 04 липня 2002 року № 40-IV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text> (дата звернення: 27.01.2024)

REFERENCES:

1. ESCAP, Establishing science and technology parks: A reference guidebook for policymakers in Asia and the Pacific (2019). Retrieved from: https://www.unescap.org/sites/default/files/Guidebook_Final_0.pdf [in English]

2. Nahm K.B. (2000). The Evolution of Science Parks and Metropolitan Development. *International Journal of Urban Sciences*, 4(1), 81-95. Retrieved from: https://www.researchgate.net/publication/232828754_The_Evolution_of_Science_Parks_and_Metropolitan_Development [in English]

3. Ukhanova, I.O. (2012). Rozvytok ta funktsionuvannya tekhnoparkiv: svitovy dosvid ta spetsyfika v Ukraini [Development and functioning of technoparks: world experience and specifics in Ukraine]: monohrafiya. Odesa: Atlant [in Ukrainian].

4. Vilà, P.C., & Pagès, J.L. (2008). Science and technology parks: creating new environments favourable to innovation. *Strategies for innovation – paradigmes*, 0, 141-149. Retrieved from: <https://www.raco.cat/index.php/Paradigmes/article/download/226082/307655> [in English]

5. A New Generation of Science and Technology Parks: UNIDO's strategic approach to fostering innovation and technology for Inclusive and Sustainable Industrial Development (2021). Retrieved from: <https://hub.unido.org/node/11796> [in English]

6. Economic and Social Commission for Western Asia: Science and Technology Parks: Global Outlook with a Focus on the Arab Region, United Nations (2018). Retrieved from: https://archive.unescwa.org/sites/www.unescwa.org/files/page_attachments/science_and_technology_parks-global_outlook_with_a_focus_on_the_arab_region.pdf [in English]

7. Pytannya stvorennia tekhnoparkiv ta innovatsiynykh struktur inshykh typiv : Rozporyadzhennia Prezydenta Ukrainy vid 23 sichnya 1996 roku №17/96-rp [Issues of creation of technoparks and innovation structures of other types. Order of President of Ukraine of January 23, 1996 No. 17/96-rp]. Prezydent Ukrainy. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/17/96-%D1%80%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

8. Pro spetsial'nu ekonomichnu zonu «Yavoriv» : Zakon Ukrainy vid 15 sichnya 1999 roku № 402-XIV [On the Special Economic Zone «Yavoriv»]. Law of Ukraine of January 15, 1999 No. 402-XIV]. Verkhovna Rada Ukrainy. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/402-14#Text> [in Ukrainian]

9. Pro spetsial'nyy rezhym innovatsiynoyi diyal'nosti tekhnolohichnykh parkiv. Zakon Ukrainy vid 16 lypnya 1999 roku № 991-XIV [On the special regime of innovation activity of technology parks. Law of Ukraine of July 16, 1999 No. 991-XIV]. Verkhovna Rada Ukrainy. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991-14#Text> [in Ukrainian]

10. Lyubchych, A.M. (2018). Otsinka tekhnolohichnykh parkiv: Pravovy aspekt ta yikh rol' u natsional'niy innovatsiyniy systemi [Evaluation of technology parks: Legal aspect and their role in the national innovation system]. *Pravo ta innovatsiyyi*, 4 (24), 14-19. Retrieved from: <https://openarchive.nure.ua/server/api/core/bitstreams/9b9c0071-4b30-49f9-b611-9b69f0ac06ef/content> [in Ukrainian].

11. Loshak, M.V., & Kavets'kyu, V.V. (2019) Tekhnoparky v Ukraini ta dynamika yikh rozvytku [Technoparks in Ukraine and the dynamics of their development]. Proceedings of the XLVIII Scientific and Technical Conference of Subdivisions of Vinnytsia National Technical University (STCS VNTU–2019), 2560-2563.

Retrieved from: https://conferences.vntu.edu.ua/public/files/1/fm_2019_netpub.pdf [in Ukrainian].

12. Definitions. International Association of Science Parks and Areas of Innovation. Retrieved from: <https://www.iasp.ws/our-industry/definitions> [in English]

13. Almeida, A., Afonso, O., Silva, M.R. Panacea or Illusion: An Empirical Analysis of European Science Parks in the Case of Follower Regions (2020). *Journal of Innovation Economics & Management*, 31 (1), 155-194. Retrieved from: https://www.cairn.info/load_pdf.php?ID_ARTICLE=JIE_PR1_0060&download=1 [in English]

14. Regional Research Intensive Clusters and Science Parks (2007). Brussels: European Commission. Retrieved from: https://irp-cdn.multiscreensite.com/bcb8bbe3/files/uploaded/doc_2990.pdf [in English]

15. What is a Research Park / Innovation District? Association of University Research Parks. Retrieved from: <https://www.aurp.net/what-is-a-research-park> [in English]

16. AURP (2013). Driving Regional Innovation and Growth: Results from the 2012 Survey of North American University Research Park: Battelle Technology Partnership Practice. Retrieved from: https://aurp.memberclicks.net/assets/documents/aurp_batellereportv2.pdf [in English]

17. SISP. Kalmar Science Park. Retrieved from: <https://kalmarsciencepark.se/om-kalmar-science-park/sisp/?lang=en> [in English]

18. Definition of Science and Technology Park. Asociación de Parques Científicos y Tecnológicos de España. Retrieved from: <https://www.apte.org/en/definition-of-science-technology-park> [in English]

19. Staszów M., Puślecki Ł. & Traczyński P. (2017). Development of Science and Technology Parks in Poland: Opportunities for New Modes of Cooperation in the Biopharmaceutical Industry. *Managing Global Transitions*, 15 (1), 23-41. DOI: 10.26493/1854-6935.15.23-41

20. Pro innovatsiyu diyal'nist'. Zakon Ukrainy vid 04 lypnya 2002 roku № 40-IV [On innovation activity. Law of Ukraine of July 4, 2002 No. 40-IV]. Verkhovna Rada Ukrainy. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text> [in Ukrainian]